

2. 1 Analýza rozvojových potřeb a rozvojového potenciálu území působnosti MAS Nad Prahou

Rozvojová potřeba	Popis potřeby pro rozvoj území
Zlepšení prostupnosti území	<p>Území MAS Nad Prahou je poznamenáno změnami v zemědělství ve druhé polovině 20. století. Mezi obcemi se vytvořila unifikovaná plocha s co největší rozlohou k realizaci co největšího zisku z půdy. Došlo k rozorávání mezí a starých polních cest, kácení remízku a alejí a tvoření rozsáhlých pravidelných bloků polí. Venkovská krajina ztratila svoji jedinečnost. Změny v krajině a ztráty krajinného detailu v podobě alejí, mezí, rybníčků, starých cest a křížků tak způsobily v mnoha případech i ztrátu historické paměti území.</p> <p>Dnešní neprostupnost krajiny velmi významně nebo spíše významně ovlivňuje kvalitu života skoro 60 % obyvatel, kteří se účastnili dotazníkového šetření MAS Nad Prahou.</p> <p>Zlepšení prostupnosti území přinese efekty jak rezidentům, tak návštěvníkům regionu a může významně podpořit turistický ruch v území.</p> <p>V krajině bude doplněna rozptýlená zeleň, rybníčky, mokřady, nezmeliované potoky, meze, polní cesty doprovázené alejemi. Obnova polních cest je jedním z nejdůležitějších nástrojů obcí, jak podpořit udržitelnost vody v krajině díky protierozním pásům či alejím stromů, které podél nich budou vysázeny. Dnes jsou většinou zorány a jsou součástí velkých zemědělských celků. Je však poměrně snadné takové cesty znovu obnovit. Historicky totiž polní cesty vedly zpravidla po vrstevnicích tak, aby cesta s dobytkem či koňmi taženými povozy byla co nejsnadnější. Lze je nalézt ve starých mapách a většinou zůstaly ve vlastnictví obcí. Polní cesty budou sloužit pro pěší mezi obcemi, pro turisty, vytvoří síť cyklotras propojující jednotlivé obce.</p> <p>Budou vytvářeny podmínky pro aktivní mobilitu, pěší a cyklisty, zejména v případě mobility na kratší vzdálenosti ve všech kategoriích obcí.</p> <p>Budou budovány, modernizovány a rekonstruovány cyklostezky sloužících k dopravě do zaměstnání, škol a za službami spolu s doprovodnou infrastrukturou a cyklostezky na hlavních trasách cyklistické dopravy.</p> <p>Cyklostezky nebo cyklotrasy budou doplněny výsadbou stromů.</p>
Zlepšení stavu místních komunikací a chodníků	<p>Stav místních komunikací a chodníků v obcích a městech na území MAS Nad Prahou je stále neutěšený. Dokládají to jak výsledky dotazování mezi 1 450 respondenty, obyvateli regionu Nad Prahou, z nichž 54 % (místní komunikace), resp. 52 % (chodníky) uvedlo, že špatný stav místních komunikací a chodníků velmi významně nebo spíše významně ovlivňuje kvalitu jejich života v obci nebo městě, tak výsledky šetření mezi samosprávami měst a obcí. Z jejich dotazování vyplynul vysoký stupeň technické připravenosti projektů na obnovu místních komunikací a chodníků.</p> <p>Zlepšení stavu místních komunikací a chodníků významně ovlivní jak obyvatele obcí, tak návštěvníky. Obyvatelé místní komunikace využívají jako napojení na nadřazenou silniční síť při dojížděcí do zaměstnání a chodníky především pro přístup k zastávkám autobusové nebo železniční dopravy. Návštěvníci regionu, především cyklisté, využívají chodníky a komunikace jednak k rekreačním účelům, ale také k dojíždění do zaměstnání, eventuálně do školy. Významnou cílovou skupinou, jichž se problematika sítě místních komunikací a chodníků i jejich kvality týká, jsou podnikatelské subjekty, pro které je přístup k provozovněm nezbytným prostředkem pro podporu stávajících a rozvoj budoucích podnikatelských aktivit. Zajištění adekvátní infrastruktury vybavenosti místa podnikání, kdy místní komunikace umožňují napojení na nadřazenou silniční síť, je pro rozvoj podnikání klíčové.</p> <p>Rekonstrukce místních komunikací a chodníků včetně doprovodné infrastruktury pro parkování zajistí dostupnost podnikatelských subjektů, což podpoří rozvoj podnikatelských aktivit a celkový udržitelný rozvoj obce. Nová situace může také ovlivnit rozhodování nových investorů o zřízení nových provozoven.</p> <p>Rekonstrukcí místních komunikací bude zajištěna jejich obnova, a to s vyššími parametry z hlediska únosnosti. Také likvidací výmolů a jiných nebezpečných prvků bude zvýšena plynulost a bezpečnost silničního provozu.</p> <p>Rekonstruované místní komunikace zákonitě vytvoří podmínky pro zrychlení silniční dopravy, pro zvýšení plynulosti silničního provozu, čímž dojde k omezení tvorby výfukových plynů. Zvýšení plynulosti se kladně promítne do bezpečnosti silničního provozu.</p> <p>Opravené chodníky zvýší bezpečnost chodců.</p>

Rozvojová potřeba	Popis potřeby pro rozvoj území
Předcházení vzniku odpadů	<p>Více jak 51 % respondentů dotazníkového šetření MAS Nad Prahou vnímá rostoucí objem odpadů jako problém velmi významně nebo spíše významně ovlivňující bezprostřední životní prostředí jedince. K eliminaci dalšího růstu produkce odpadů samosprávy obcí a podnikatelé využívají velmi omezeně nástroje k využití odpadu, spíše se soustředí na realizaci projektů prevence vzniku projektů.</p> <p>Cílovými skupinami jsou původci odpadu, domácnosti, obce a podnikatelé.</p> <p>V rámci meziobecní spolupráce bude k dispozici síť sběrných dvorů, na kterých bude soustřeďován separovaný odpad k předávání dalším subjektům k jeho recyklaci. Stávající sběrné dvory budou vybaveny moderními technologiemi. Sběrná místa s nádobami na tříděný odpad budou doplněna zařízeními na odkládání textilu a oděvů.</p> <p>Domácnosti budou vybaveny kompostéry pro využití bioodpadu na vlastních pozemcích. Bude ve vyšší míře využíváno domácí kompostování. Kompostárny budou vybaveny moderními technologiemi.</p> <p>Obce svým obyvatelům nabídnou systémy předcházení vzniku domácích odpadů, tzv. door – to – door. V obcích budou k dispozici centra nebo systémy pro opětovné použití výrobků (re-use-centrum).</p>
Doplnění občanské vybavenosti a zlepšení jejího stavu	<p>Pro udržení a zvyšování základního standardu kvality života obyvatel území MAS Nad Prahou je nutné ve městech a obcích rozšiřovat základní občanskou vybavenost a veřejné služby. Chybějící kulturní, komunitní centra, klubovny, sportoviště, špatný technický stav hasičských zbrojnic, obecních úřadů, knihoven, sokoloven, zázemí na hřištích v obcích na území MAS Nad Prahou ovlivňuje velmi významně nebo spíše významně kvalitu života 40 % respondentů dotazníkového šetření, které MAS Nad Prahou realizovala na podzim 2020. Samosprávy obcí vykazují různou úroveň připravenosti projektů na doplnění občanské vybavenosti, ale více než polovina uvažuje o jejich realizaci.</p> <p>Objekty občanské vybavenosti slouží primárně obyvatelům obce, v případě především venkovních sportovišť mohou sloužit i návštěvníkům regionu a přispět tak k rozvoji turistického ruchu.</p> <p>V důsledku technického pokroku, nových zkušeností z vyspělých zemí i nových potřeb a požadavků společnosti vznikne celá řada nových druhů kulturních zařízení (interaktivních muzeí a galerií, internetových kaváren), nové druhy tělovýchovných zařízení (workouty, pumptracky, parkurová hřiště, skateparky), nové druhy služeb (opravy mobilních telefonů, ateliery pro tetování) i dalších v předchozí době zcela nezvyklých druhů (pizzerie s dovážkou do domu atd.).</p> <p>Dobudování nebo zlepšení stavu občanské vybavenosti podpoří volnočasové a kulturní aktivity komunit a udržování tradic, které povedou ke zvyšování pocitu sounáležitosti s regionem.</p> <p>Nezbytná je dostupnost základního sociálního poradenství.</p> <p>Služby občanské vybavenosti (školy, školky, kluby seniorů, sportovní zařízení, fitness kluby, kavárny a restaurace) povedou k oživení nynějších satelitních měst, které v mnoha případech slouží jako noclehárny pro pracující dojíždějící za prací do Prahy.</p> <p>Dostupnost vysoce kvalitních služeb zvýší přitažlivost sídla, obyvatelé tak budou moci věnovat více času vzdělávání, zájmům, tělovýchově a sportu, osvětě, cestování a zejména budování společenských vztahů. Využívanější budou veřejné venkovní prostory v sídlech, zvláště pokud budou moci nabídnout nějaké mimořádné a neopakovatelné místní specifikum.</p>

Rozvojová potřeba	Popis potřeby pro rozvoj území
<p>Navýšení kapacit základního školství a zkvalitnění vybavení základních škol</p>	<p>Území MAS Nad Prahou vykazuje v oblasti kapacit základního školství krizové znaky způsobené územním rozvojem od 90. let, extenzivním nárůstem zastavěnosti a počtu obyvatel. Historická podinvestovanost a zastaralá infrastruktura obcí a měst a zároveň vysoce nadprůměrná hustota obyvatelstva akutně vyžadují konkrétní řešení. Demografické prognózy vypracované obcemi tvořícími školský obvod predikují, že v novém programové období bude v obcích regionu chybět více než 1 200 míst v základních školách. Pro udržení kvality vzdělávání je nezbytné také zajistit obnovu a modernizaci infrastruktury a zvyšovat vybavenost škol a školských zařízení. Kapacitní možnosti a problémy ve vybavenosti neumožňují využívat infrastrukturu základních škol pro zájmové, neformální vzdělávání a celoživotní učení a rozvíjet komunitní aktivity.</p> <p>Potřeby základního školství ovlivní především žáky, ale také rodiče a pedagogy.</p> <p>Budou doplněny chybějící kapacity základních škol. Budou vybudovány, rekonstruovány nebo nově vybaveny odborné učebny ZŠ ve vazbě na přírodní vědy, polytechnické vzdělávání, cizí jazyky, práci s digitálními technologiemi, jak pro formální, tak zájmové a neformální vzdělávání a celoživotní učení (střediska volného času, domy dětí a mládeže). Budou realizována zázemí pro školní poradenská pracoviště a pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (např. klidové zóny, reedukační učebny, zázemí pro pedagogické i nepedagogické pracovníky škol vedoucí k vyšší kvalitě vzdělávání ve školách (např. kabinety) a zázemí pro školní družiny a školní kluby umožňující zvyšování kvality poskytovaných služeb.</p> <p>Vnitřní zázemí i okolí škol by mělo být rozvíjeno tak, aby umožňovalo komunitní aktivity při ZŠ vedoucí k sociální inkluzi (např. veřejně přístupné prostory pro sportovní aktivity, knihovny, společenské místnosti). Prostory základních škol budou po vyučování sloužit jako centra vzdělanosti a komunitních aktivit.</p>
<p>Podpora komunitního života v obcích</p>	<p>Na území MAS Nad Prahou působí řada aktivních veřejně prospěšných spolků. Tyto spolky realizují tradiční akce nebo jejich tradice obnovují, ať již se jedná o posvícení, poutě, slavnosti, které slouží k setkávání místních obyvatel. Připravují pro obyvatele i návštěvníky regionu kulturní akce, mnohdy s využitím sakrálních staveb, sportovní soutěže, rybářské soutěže, soutěže hasičských sborů. V obcích působí ochotnické divadelní spolky, tělovýchovné jednoty, sportovní kluby.</p> <p>Komunitní infrastruktura zejména v malých obcích je omezená, zázemí k působení těchto spolků je v mnoha případech nulové, nebo nevyhovující. Přitom bohatý komunitní život a efektivní využívání sociálního kapitálu je důležitý pro rozvoj obcí. Více než polovina samospráv obcí na území MAS Nad Prahou připravuje projekty na doplnění infrastruktury komunitních center nebo uvažuje o jejich realizaci.</p> <p>Vybudovaná nebo modernizovaná komunitní centra nabídnou zázemí pro skupiny obyvatel, která budou působit preventivně ke vzniku jejich sociálního vyloučení a budou napomáhat řešení problémů osob ohrožených sociálním vyloučením, osob sociálně slabších a znevýhodněných, které žijí v prostředí venkova. Jde o podporu konkrétních cílových skupin, a to zejména rodin s dětmi, seniorů, pečujících osob, osob s nízkou mírou kvalifikace a osob obtížně (hůře) uplatnitelných na trhu práce.</p> <p>Do procesu budou zapojeny aktivní jedinci nebo skupiny obyvatel, komunitní život bude představovat participaci veřejného i soukromého sektoru. Komunitní způsob života přispěje k prohloubení pocitu sounáležitosti člověka s místem, kde žije.</p>
<p>Revitalizace veřejných prostranství</p>	<p>Více jak třetina respondentů šetření realizovaného MAS Nad Prahou na podzim 2020 uvedla, že špatný stav veřejného prostranství velmi významně nebo spíše významně ovlivňuje kvalitu jejich života. Odpovídají tomu i záměry samospráv, z nichž celá polovina připravuje studie na revitalizaci veřejných prostranství.</p> <p>Realizace projektů ovlivní jak obyvatele obcí, tak jejich návštěvníky a významně přispěje k atraktivitě regionu z hlediska turistického ruchu.</p> <p>Projekty úprav veřejných prostranství dávají velkou příležitost k zapojení veřejnosti do plánování, čímž přispějí k identifikaci obyvatel s daným místem. Revitalizace veřejných ploch vytvoří předpoklady na zlepšení klimatických podmínek prostředí, na provětrávání území, teplotu, vlhkost, kvalitu ovzduší i nakládání se srážkovými vodami. Významně ovlivní pohyb v území, realizací projektů dojde ke zlepšení podmínek pro pěší, pro cyklisty, čím podpoří turistický ruch i ekonomickou výkonnost sídel.</p>

Rozvojová potřeba	Popis potřeby pro rozvoj území
Obnova zeleně v obcích a jejím okolí	<p>Území MAS Nad Prahou charakterizuje rozoraná krajina bez rozptýlené vegetace, monokulturní lesní porosty, neudržované plochy zeleně, invazní druhy, ruderalizace stanovišť, chybějící stromová patra v ulicích obcí. Takový stav jednak přispívá ke snižování biodiverzity, jednak nepříznivě ovlivňuje i atraktivitu okolí sídel.</p> <p>Výsadba zeleně v sídlech zatraktivní jejich prostředí jak pro obyvatele, tak pro návštěvníky měst a obcí. Výsadba alejí podél polních cest zatraktivní průběh cyklotras vedených v těchto místech, turistům poskytne přirozený stín a ochranu před nepříznivými povětrnostními podmínkami.</p> <p>Výsadbou stromů a další sídelní zeleně v intravilánu obce nebo realizací alejí, remízků, větrolamů v extravilánu dojde k vizuálnímu členění krajiny – přechod sídel do krajiny. Bude zachována stávající biologická rozmanitost druhů a s postupným stárnutím vysazených dřevin vzniknou podmínky pro zvýšení biodiverzity. Význam pro přírodní prostředí bude vzrůstat s postupným vzrůstem a zápojem dřevin, které budou živočichy využívány jako hnízdiště, úkryt, potravní nabídka a v neposlední řadě se zvýší lokální zachycování srážkových vod.</p> <p>Dojde ke zvýšení retenční schopnosti území, a to při zachycování jak vertikálních, tak horizontálních (intercepce) srážek. Zároveň bude zachováno a mírně zvýšeno zpomalení odtoku z okolních ploch, resp. zpomalení povrchového odtoku a zvýšení vsaku do podloží. Snižuje se riziko eolické (větrné) eroze a vzrostlá zeleň zde bude částečně plnit i funkci větrolamu.</p> <p>Z hlediska krajinného rázu budou zvýrazněny liniové prvky v rovinaté krajině Polabí, které pohledově rozdělí velké rovinné plochy polí v okolí obcí. Dojde k vytvoření biotopových podmínek pro zvýšení druhové pestrosti rostlinných a živočišných druhů a zkvalitnění krajinného rázu regionu.</p> <p>Na výsadbu bude navazovat následná dokončovací a rozvojová péče o zeleň. Do realizace projektů budou zapojeny místní komunity i podnikatelé.</p>
Podpora sociálního začleňování	<p>Území MAS Nad Prahou se primárně nepotýká s problémy sociálně vyloučených lokalit, ale musí aktivně pracovat se skupinami obyvatel ohrožených sociálním vyloučením. V území se zvyšuje počet osob s neschopností splácet své finanční závazky, lze očekávat zvyšující se nezaměstnanost v souvislosti s dopady pandemie nemoci covid-19 na ekonomiku a populace stárne.</p> <p>Dojde k podpoře řešení problémů osob ohrožených sociálním vyloučením, osob sociálně slabších a znevýhodněných, které žijí v prostředí venkova. Jde o podporu konkrétních cílových skupin, a to zejména rodin s dětmi, seniorů, pečujících osob, osob s nízkou mírou kvalifikace a osob obtížně (hůře) uplatnitelných na trhu práce. Aktivit budou realizovány v přirozeném prostředí těchto osob, tj. tam, kde na venkově žijí či pracují.</p> <p>Výkon sociální práce bude především v terénu. Služby pro skupiny osob ohrožených sociálním vyloučením se stanou dostupnějšími a budou probíhat s důrazem na aktivní zapojování a participaci členů místních komunit, posilování a rozvoj místních zdrojů. Aktivit podpoří, posílí a rozvinou komunitní principy a komunitní život, vzájemnou spolupráci, aktivizují zdroje k svépomoci, společnému tvoření a realizaci netradičních nápadů a neobvyklých způsobů řešení.</p> <p>Dojde k posílení kompetencí obcí v přístupu k sociálně slabším a znevýhodněným občanům a zvýšení míry zapojení a aktivní participace obcí na řešení jejich situace formou sdílených sociálních pracovníků nebo mobilních týmů zajišťující výpomoc starším a osamělým občanům.</p> <p>Sdílená a neformální péče, včetně paliativní a domácí hospicové péče bude dostupná i v malých obcích.</p> <p>Díky podpoře sladování péče o děti nebo stárnoucí rodiče s prací a s výkonem své profese, zapojování seniorů do života v místní komunitě a programům podporujícím mezigenerační dialog a soužití budou posilovány rodinné vazby s cílem podpořit soudržnost a funkčnost rodiny.</p>

Rozvojová potřeba	Popis potřeby pro rozvoj území
Podpora rozvoje drobného podnikání jako alternativy k dojíždce za zaměstnáním	<p>Na území obcí MAS Nad Prahou došlo ve stávajícím programovém období k nárůstu počtu jak zemědělských, tak nezemědělských podnikatelů o 14 %. Na opačné straně závislost v pracovním uplatnění pouze na Praze nebo větších městech dozná pravděpodobně změn v souvislosti dopady vládních opatření proti šíření nemoci covid-19, kdy stále více zaměstnavatelů bude využívat práci zaměstnanců z domova trvale i v budoucnu.</p> <p>Budou proto realizovány aktivity směřující ke zlepšení dostupnosti vysokorychlostního internetu. K rozvoji podnikání budou využity brownfieldy, které mají na území MAS Nad Prahou původ především v zemědělství. Ty budou revitalizovány především pro veřejné služby a cestovní ruch. Dojde k diverzifikaci ekonomické základny, přičemž budou podpořeny i stávající podnikatelské aktivity. Na území MAS Nad Prahou se bude rozvíjet malé, střední a drobné podnikání ve vazbě na lokální produkty a cestovní ruch. Ve firmách budou zaváděny inovace s cílem rozšíření vykonávaných ekonomických činností.</p> <p>Pro rozvoj podnikavosti a inovativního podnikání a zakládání start-upů budou mít podnikatelé k dispozici poradenská centra pro začínající, malé a střední podnikatele. Začínající malý podnikatel získá kompletní informace na jednom místě, případně bude po první návštěvě nasměrován k subjektu, který jeho problém vyřeší.</p> <p>Bude docházet k propojování zemědělského ekologického podnikání a cestovního ruchu. Budou podporována řešení chytrého hospodaření, šetrné i moderní způsoby hospodaření v krajině směřující ke zlepšení stavu životního prostředí a zvýšení rekreační hodnoty krajiny. Budou podporovány nové výroby z obnovitelných zdrojů energie, např. větrné elektrárny, malé vodní a solární elektrárny, výroby energie z biomasy a bioplynu.</p>
Záchrana kulturních památek	<p>Na území MAS Nad Prahou se nacházejí hodnotné kulturní památky, které jsou ve špatném technickém stavu. Některé tyto objekty mají nevyužitý potenciál pro rozvoj obce. Chybí využití objektů, nejsou na ně navázány žádné aktivity, není využit jejich potenciál v cestovním ruchu. Investice na jejich záchranu zvýší nejen atraktivitu místa pro jeho obyvatele, ale i pro budoucí návštěvníky, žáky a studenty jako hlavní cílové skupiny. Vytvoří multiplikační efekt, protože tak podpoří navazující investice v cestovním ruchu. Dojde k oživení kulturních památek, k jejich zpřístupnění obyvatelům a návštěvníkům regionu, památky budou plnit úlohu komunitních nebo kulturních center. S opravami památek bude budována chybějící infrastruktura pro návštěvníky nebo pro vzdělávací aktivity.</p> <p>Investicemi do obnovy kulturních památek budou zachovány hodnoty kulturního dědictví regionu a dojde ke zlepšení stavebního stavu nemovitých památek a stavu movitých památek. Bude tak podpořen zájem o kulturu a kulturní dědictví a dojde k rozvoji vzdělávacích aktivit v oblasti kulturního dědictví.</p>
Budování infrastruktury na podporu cestovního ruchu	<p>Přírodní bohatství regionu Nad Prahou je významným lokalizačním předpokladem cestovního ruchu, který umožňuje rozvoj mnoha jeho forem (rekreační turismus, cykloturistika, pěší turistika, agroturistika, ekoagroturistika). Území nabízí množství atraktivních míst, maloplošných chráněných území, přírodní parky, naučné stezky, kulturní památky. Rovněž krajinný ráz nabízí v oblasti cestovního ruchu estetické prožitky přitahující zájem veřejnosti. Akteři místního rozvoje nabízejí aktivity ve spojení s přírodou nebo produkují výrobky s vysokým podílem místních surovin a rukodělné práce.</p> <p>Území MAS Nad Prahou prakticky vůbec nevyužívá kulturně - historický a přírodní potenciál cestovního ruchu v regionu (viz Efektivita využití potenciálu jednotlivých ORP, Program rozvoje cestovního ruchu Středočeského kraje, KPMG Česká republika s.r.o., únor 2018).</p> <p>Dojde ke vzniku turistických informačních míst a zvýšení kvality služeb poskytovaných těmito centry. Udržitelný cestovní ruch přispěje k podpoře zaměstnanosti, vzniku nových pracovních míst a podpoře a rozvoji podnikání. V souvislosti s investicemi do cestovního ruchu se bude rozvíjet i infrastruktura a vybavenost obcí a volnočasové i kulturní aktivity v regionu, které budou využitelné jak pro obyvatele, tak návštěvníky.</p>

- identifikováno dotazníkovým šetřením Jak se žije Nad Prahou mezi obyvateli MAS Nad Prahou
- identifikováno dotazníkovým šetřením samospráv obcí o připravenosti investičních záměrů
- identifikováno komunikací s aktéry a partnery MAS Nad Prahou